

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъохэм кыздахыгъэхэм ядэгъэзыжынклэ Адыгэ Республикэм Иофтхьабзэхэм цыцэрахъащтхэм яхьыллагъ

Федеральнэ законэу «Цыфхэмрэ чыплэхэмрэ чылопс, техногеннэ нэшанэ зилэ, ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъохэм ащыхуэмэгъэнхэм ехьыллагъ» зыфиорэм, Урысые Федерацием и Правительствэ 2003-рэ илътэсым тыгъэгъазэм и 30-м ышлыгъэ унашъоу N 794-р зытетэу «Ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъохэр къэмыгъэхуэгъэнхэмклэ ыкли ахэм кыздахыгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ къралыгъо системэ зыклым ехьыллагъ» зыфиорэм адиштэу, ошхыр зэлыпытэу бэу кызырешчыгъэм ыкли псыхьохэр кызыриугъэхэм къахэклэу Адыгэ Республикэм ичлыпэхэм къащыхуэгъэ тхьамыклагъохэм кыздахыгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм атегъэпсыхьагъэу:

1. Ошхыр зэлыпытэу бэу кызырешчыгъэм, чыплэхэм псы кызырэклэуагъэм япхыгъэу Адыгэ Республикэм тхьамыклагъо кыщыхуэгъэклэ лътэгъэнэу.

2. Ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъохэр къэмыгъэхуэгъэнхэмклэ ыкли ахэм кыздахыгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ къралыгъо системэ зыклым Адыгэ Республикэмклэ ичлыплэ подсистемэ хахьэхэрэм, джащ фэдэу муниципальнэ образованиехэм ягъэлорышлэнклэ органхэм ыкли ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъохэм ядэгъэзыжыгъэнхэм фэгъэгъэу кляуахэм апае ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъом ирежим гъэнфэгъэнэу.

3. Ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъо кызыщыхуэгъэ чыплэм хэгъэхьэгъэнхэу муниципальнэ образованиехэу «Мыекъопэ районыр», «Джэджэ районыр», «Кошхьэблэ районыр», «Шэуджэн районыр» (ыужыклэ муниципальнэ образованиехэр тлозэ дгъэклощт).

4. Ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъо кызыщыхуэгъэ чыплэм игъунапкэхэр муниципальнэ образованиехэм ягъунапкэхэм атефэу гъэнфэгъэнэу.

5. Ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъохэр къэмыгъэхуэгъэнхэмклэ ыкли ахэм кыздахыгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ, машлом зыкъемыгъэштэгъэнымклэ комиссиехэм:

1) цыфхэм ящылэныгъэклэ ящыклэгъэ объектхэм тэрэзэу Иоф ашлэным, псыр, газыр, электричествэр, фабэр алэклагъэхьэгъэным, промышленнэ, мэкъумэш объектхэм, инженер коммуникациехэм, транспорт магистральхэм зыпкъ итэу Иоф ашлэным атегъэпсыхьагъэу ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъохэм ядэгъэзыжынклэ псынклэ шыпкбэу зэрахъан фэе Иофтхьабзэхэм яплан зэхагъэуцонэу ыкли аухэсынэу;

2) ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъом кызыдихыгъэхэм ядэгъэзыжынклэ Иофтхьабзэ шъхьалэу зэрахъащтхэмклэ агъэгъозэнхэу.

6. Апэрэ чэзыоу зэрахъащт аварийнэ-къэгъэ-нэжынкэ Иофшлэнхэр кыдылтыгъэнхэм пае Урысыем и МЧС Адыгэ Республикэмклэ и Гъэлорышлэнлэ шъхьалэ:

1) тхьамыклагъор дэгъэзыжыгъэным пае ищыклэгъэ мылькур кыщыфэнэу, чылопс, техногеннэ нэшанэ зилэ, ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъохэм ядэгъэзыжынкэ тегъэпсыхьэгъэ мылькумклэ лэпчлэгъэнхэр кызыфигъэфедэнэу;

2) аварийнэ Иофшлэнхэр зэрэклохэрэм гъунэ лъыфынэу;

3) ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъом ирежим зэрагъэуцугъэм ехьыллагъэу кърбар жугъэм иамалхэр кызыфигъэфедэхэзэ цыфхэм макъэ аригъэлунэу.

7. Игъо афэлъэгъугъэнэу:

1) щэфаклохэм яфитыныгъэхэр кызыраухуэмэхэрэм, цыфхэм ящылэклэ-псуклэ гъунэ алъызыфырэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ Республикэмклэ и Гъэлорышлэнлэ цыфхэм вакцинэхэр ахэлъхьэгъэнхэм, дезинфекции Иофтхьабзэхэр, узхэр зэпамыхынхэм атегъэпсыхьэгъэ нэмыклэ Иофтхьабзэхэр зехьэгъэнхэм ыналэ атыригъэтынэу;

2) Адыгэ Республикэм хэгъэгу клоцл Иофхэмклэ и Министерствэ мыщ фэдэ Иофтхьабзэхэр зэриханхэу:

а) ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъо кызыщыхуэгъэ чыплэм ыкли цыфхэр зыдагъэкощыгъэ чыплэхэм къралыгъо, унэе мылькур къащыхуэмэгъэным атегъэпсыхьагъэхэр;

б) цыфхэм азыфагу бырсыр кымытэджэным, мылькур амытыгъуным, нэмыклэ бзэджэшлагъэхэр зэрамыханхэм атегъэпсыхьагъэхэр;

3) муниципальнэ образованиехэм чыплэ зыгъэлорышлэжынымклэ яорганхэм цыфхэм ящылэныгъэклэ ящыклагъэхэр афызэхэзыщэрэ лъэныкхэхэм зыпкъ итэу Иоф ашлэным аналэ тырагъэтынэу;

4) кърбар жугъэм иреспубликэ амалхэм ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъом кызыдихыгъэхэм ядэгъэзыжынклэ Иофхэм язытет фэгъэхьыгъэу кърбар тэрэххэр игъом цыфхэм алэклагъэханэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКЛУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, жьоныгъуаклэм и 26-рэ, 2011-рэ илътэс N 83-рг

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэ 2011-рэ илътэсым ижьоныгъуаклэ псыхьохэр кызыриугъэхэм зэрар зэрихыгъэхэм зэрихыгъэхэм лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымклэ Иофтхьабзэ заулэ зехьэгъэным ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэ 2011-рэ илътэсым ижьоныгъуаклэ псыхьохэр кызыриугъэхэм зэрар зэрихыгъэхэм лэпылэгъу ягъэгъотыгъэным тегъэпсыхьэгъэ Иофтхьабзэхэр зехьэгъэнхэм фэшл:

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Администрациерэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ:

1) Адыгэ Республикэм щыпсэхуэ 2011-рэ илътэсым жьоныгъуаклэм псыхьохэр кызыриугъэхэм зэрар зэрихыгъэхэм лэпылэгъу ягъэгъотыгъэным тегъэпсыхьэгъэ амалхэр зэрахъанхэу;

2) ащ тегъэпсыхьэгъэ Иофтхьабзэхэр зэрахьэхэ зыхьуклэ, физическэ ыкли юридическэ лицэхэм ягупыкл ахьцэ лэпылэгъоу Федеральнэ казначействэм и Гъэлорышлэнлэу Адыгэ Республикэм щылэм илицевой счет кыхьэрэр ошлэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхьамыклагъохэр къэмыгъэхуэгъэнхэмклэ ыкли ахэм кыздахыгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ, машлом зыкъемыгъэштэгъэнымклэ Комиссием иунашъохэм адиштэу зэрагъэклонэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКЛУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, жьоныгъуаклэм и 27-рэ, 2011-рэ илътэс N 84-рг

Лэпылэгъум къежэх

Къэбыхьаблэ псэу кыдэуагъэр джыри зэрэдэт. Ащ къафихыгъэ кыныгъохэм цыфхэр ябэнынхэу джыри хуэрэп. Псыр нахь маклэ хуэгъэми, дэклыжыпагъэми, чыгур къэмыгъушъэу хатэхэм япшлэшъун щылэп. Унагъо пэпчъ псым «щигъэхьагъэр» нэрыльэгъу.

Цыфхэр мэгумэкых, ау пытагъэ кызыхагъафэ. Псаоу къэнагъэхэщ, мэгугъэх. Ясабийхэу, нэжэ-лужхэу нэмыклэ псэуплэхэм ащылэ ялахьылхэм адэжъ арагъэщэгъагъэхэр къащэжыых.

Зэмыжэгъэхэ Иофэу къафыкъоклыгъэр бэдэд. Ячлыгънэхэм, япсынэхэм, ягаражхэм псы шлоу арыуцагъэр къарыщыгъэн пае, былымхэр зышаыгъэ чыплэхэр агъэкъэбзэжынынхэу, хатэхэр иклэрыклэу агъэтлысыжынынхэу ежэх.

Шэуджэн Тэмарэ ищагу, нэмыкыбэмэ афэдэу, зэхэутэгъае, псыр шэчъэ. Ежыр, сымаджэми, къэтэдджыгъэу шагум дэт. Псыр зыклэогъэ хьап-щыпхэр чэхуэм ядэклыгъэх. Чыгъ гъумышлу псым кызыдихыгъэу шагу гузэгум дэлъ. Ихъайуанхэр чылэм хэтых. Пшэрыхъаплэм илът шлоир пхъэнкыпхьэклэ кыретхэу. Зыфэмышылэу мэгы.

— Хатэм помидор лэкъо минитф щызгъэтлысыгъагъ,

— ело Тэмарэ. — Зэрэщытэу ыхьыгъ, бжыни, къэби, картофи — тызшыгугъырэр зэклэ ыгъэклодыгъ. Сабийхэри нысэри дызгъэщыгъэх. Сыгу мэклоды, лэпылэгъу горэ тилэштмэ тшлэрэп. Сыздэклощтыри сшлэрэп...

Тэмарэ изакъоп хабзэр лэпылэгъу къафэхушътмэ кыкылэупчлэрэр. Псыр яунэхэм зэрэклэтэ, тхэкло-уплэкляуахэхэр къахьыгъэр зыфэдэр ыкли зыфэдизыр зытхышт комиссиехэр районми, чыплэ зыгъэлорышлэжыныплэхэми ащызэхашэх. Ахэм Иофым хэшылкылы физилэу, гуклэгъу зыхэлъ цыфхэр ахагъэхьанхэ пае. Комиссием зэхигъэуцорэ актхэм къапкырыкхэхэ ары ахьцэ лэпылэгъоу унагъо пэпчъ кытефэщтыр кызырэрэдэщтыр. Арышъ, псыр зэралэгъуштыр арэп Иофыр, псым «ыгъэхьагъэр» агъэнэфэныр ары.

Лэпылэгъу къафэхуштых. Ежхэри ялофхэм нахь афэ-гумэклыжыхэу, клэупчлэхэу, афызпымыгъэфэрэ Иофхэмклэ чиновникхэм залуагъагъэ зэ ашлэмэ, зэфэгъэ хэлъэу Иофхэри зэшлокыштых.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.
Сурэтым итыр: **Шэуджэн Тэмарэ** иунэ клоцл.

Гумэклыгъор дагъэзыжышът

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан псыкыуном кызыдихыгъэ гумэклыгъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэгъэгъэ оперативнэ штабым хэтхэм тыгуасэ алуагъэ. Жьоныгъуаклэм и 27-м ехьулэу Иофхэм язытет зыфэдэм, анахэу аналэ зытырагъэтын фэе лъэныкхэхэм, кын хэ-фэгъэ цыфхэм лэпылэгъу афэхьунхэ зэралэклышътхэм атегушылэгъэх.

Тхьаклушынэ Аслъан пэублэм кызырэхигъэщыгъэмклэ, тыгъоспчэдыжъ псыр нахь зэклэкложынкэу ригъэжыагъ. А мафэм ехьулэу псыр унэ 2012-мэ къа-клэуагъ, ащ шыцэу унэ 38-рэ иклэрыклэу пшлыжынынхэ, уни 5-м язытет джыри зэ уплэклыжыгъэн пае. Гумэклыгъо хэфэгъэ цыфхэм пэпчъ сыд фэдэрэ лъэныкхьоклы аналэ зэратырагъэтыштыр, ахэм ахьцэ лэпылэгъу зэрафатлупшыштыр республикэм ипащэ кыхыгъэщыгъ. Гумэклыгъом идэгъэзыжыгъэн хэлэжэрэ министерствэхэм, ведомствэхэм, муниципальнэ образованиехэм ялофшлэн джыри нахь агъэлъэшынкэу, псыхьохэм зыкызыралэтырэм ыкли зэрэзэклякхэхэрэм зэпыу имылэу лыпллэнхэу пшэрылът къафигъэуцугъ.

АР-м и Премьер-министрэу, оперативнэ штабым ипащэу Къумпыл Мурат кызырэлъа-

гъэмклэ, жьоныгъуаклэм и 27-м ехьулэу къуаджэу Хьатикъуае псыр кыкылоным ишынагъо кэу-уцугъ, адрэ псэуплэхэм цыкылу-цыкылоу псыр ащызэклякхэ. Нэмыклэ къуаджэхэм, псэуплэхэм псыр аклэмыхьаным пае амалэу щылэр зэклэ агъэфедэ. Джащ фэдэу цыфхэм ящыклагъэр игъом арашлэлэ, медицинэ лэпылэгъу арагъэгъоты. Гумэклыгъом идэгъэзыжыгъэн фэгъэгъэу псэуми гъэлъэшыгъэ шлыклэм тетэу Иоф ашлэ. Псыр зэрыкыжыгъэ унэхэр, шагухэр аукъэбыжыых. Премьер-министрэм кызырэхигъэщыгъэмклэ, джырэ лъэхъаныр ары Иофшлэн шъхьалэхэр кызы-шежэхэрэр: спискэхэр зэхагъэу-цощтых, цыфхэм члэнагъэу ашыгъэр къалыгъышт ыкли хэти кытефэрэ ахьцэ лэпылэгъур ра-гъэгъотышт.

Псыр зыдэхьэгъэ псэуплэхэм ащышхэм зэрашылэгъэр, ахэм

адэххэм гушылэгъу зэрафэхуэгъэр кылуагъэ цыфхэм яфитыныгъэхэмклэ Уполномоченнэу АР-м щылэ Анатолий Осокиным. АР-м и Лышъхъэ, АР-м и Правительствэ лэпылэгъу къафэхуынхэм ящы-хэ зэрэтелъыр бэхэм кызырэх-агъэщыгъэр анахь мэхъанэшхо зылэ лъэныкхьоу ащ кыгъэгъэфэгъ. АР-м мэкъу-мэщымклэ и Министерствэ ипащэу Юрий Петровым кызырэхуэгъоигъэхэр зэрэщи-гъэгъозагъэхэмклэ, лэжыгъэ зэ-рылът гектар минитфым ехьум псыр арыхьагъ.

АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэр, АР-м финансхэмклэ иминистрэу Долэ Долэтбий, АР-м псауныгъэр кызухуэмэгъэнымклэ иминистрэу Нэтхьо Разыет, УФ-м ошлэ-дэмышлэ Иофхэмклэ и Министерствэ АР-мклэ и Гъэлорышлэнлэ ипащэу Гъунэжыкыо Мурат нэужым кы-гушылэгъэх, псыкыуном кызы-дихыгъэ гумэклыгъохэр дэгъэ-зыжыгъэнхэм пае шъхьаджышлэрэм кышчыуцугъ.

— Тхьэмклэ шыкур, псыкыу-ным ыпкъ кыкылыклэ тицлыфы-шъхьэ члэтынагъэп, зыми шъобж инхэр тешагъэхэ хуэгъэп, — кы-луагъ Тхьаклушынэ Аслъан. — Ау илътэс пчъагъэхэм къахьоклэ уна-гъохэм аугъоигъэ мылькур, хэтэ-рыкхлэр члэнагъэх. Ахэм ялыу зы-дэгъоу зэхэтэшлэ ыкли шлоклэ имылэу лэпылэгъу тафэхушът.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Мэщбэшлэ Исхьякь непэ илээс 80 хьугьэ

Мамырныгъэмрэ зэкъошныгъэмрэ ягъоу

Мэщбэшлэ Исхьякь Адыгеим имы-
закъоу, дунаим шыцэлъашлэрэ поэт,
писателышху, зышлогъэшхо кьэк-
лорэ общественнэ йофышлэшху. Сьд фэдэ йоф-
гъэнэфагъэ Адыгэ Республикэм е Уры-
сыем шыцэрахъагъэми, пэцэныгъэр
зылгъэм ашыцъу, ылорэр зэрэпхыри-
гъэкъыштым, кьызхэжыгъэ цыф лъэп-
кыр кьызырихъумэщтым адэмышъхъа-
хъу, ащкэ лыгъэшхо кьыхафъу, зэклэмэ
зэлъашлэу, лы гъэсэгъэшхоу, илэпкь
кьырыклогъэ тарихым кьыхихыгъэ
шысэхэр йубытыплэ ышлэхъэ, ащ
ахэл шэнхэм арыгушхоу, гъоум фэдэу
итхылъ еджэрэмэ анэзыгъэсырэмэ
ащыш. Ащ фэхъазыр хъуным пае шлэ-
ныгъэ куухэр зэригъэгъотыгъэх: Мые-
кьопэ педучилищыр кьыхыгъ, М. Горь-
кэм ыцлэкэ щыт Литературнэ инсти-
тутыр кьызеухым, Апшгэрэ партийнэ
еджаплэу ЦК КПСС-м илагъэм иеджэн
щылыгъэклогатъ. Клэклу кьэплон хъу-
мэ, шлэныгъэ кьутэмэ зэфэшъхъафхэм
куоу нэлуасэ зафишылъ.

Мэщбэшлэ Исхьякь гъэхъагъэу илэр
икъоу кьиплотыкын хъумэ, тхылъ пчъа-
гъэ ищыклагъ. Тефэу дэхаби фалуагъ
ыкли фалощт. Ащ ифэшъуашъу Адыге-
им, Къэбартгэ-Бэлъкъарым, Къэрэщэ-
Щэрджэс республикэм январоднэ тхэк-
ло щытхуцлэр ехы. Ащ изакъоп, гъэхъэ-
гъэшхохэр зэригъэхэм япэгъоклэу, хэгъэгу
шлухъафтынэу кьыфагъэшъошагъэр,
орденрэ медальрэ кьыратыгъэр маклэп
(гъэзетеджэхэм ахэр дэгъоу ашлэх,
кьыклэплотыкыжыныр имыщыклагъэу
теплъы): дунэе, кьэралыгъо мэхъанэ
зилэ премиехэри кьырапэсыгъэх.

Зигугъу тэ титхыгъэ анахъэу кьы-
щытшылэ тшлэигоьрэ дунаим йофышхоу
тетхэм ащыцхъу — мамырныгъэмрэ
зэкъошныгъэмрэ ябыракъэхъэу, апэрэ
сатырэу ытхыгъэмэ кьашегъэжыагъэу,
гъоум фэдэу, шымыгъупшэу, мыпшгы-
жъэу ахэм мафэ кьэс зэрадэлажэрэр
ары.

Сэ Исхьякь сырилэгъу плэми ухэ-
укъощтэп, тхэ зыхъугъэм кьыщегъэ-
жъагъэу ипроизведениехэм сяджэ, об-
щественнэ йофшлэнышхоу ышлэхэрэм
тызэгъусэу бэрэ тахэлажъэу кьыхэ-
кыгъ, адыгабзэмрэ литературэмрэк-
лэ еджаплэм щезгъаджэхэ зэхъум (илъэ-
сипшлэ кьоджэ еджаплэхэм сачылэ-
жъагъ), университетым йоф шысшлэнэу
зыщысублагъэм кьыщегъэжыагъэу ит-
хылъхэм яхылагъэу тхылъеджэхэм
яконференциехэр зэхасцэхъу бэрэ
хъугъэ, студентхэми алузгъаклэу не-

пэ кьызнэсыгъэми кьызырэхэжырэр
маклэп. Ащ гукъэкыжъэу кьылуатэ-
хэрэр, дунэеплгыкыгъэу илэхэр студент-
хэм ашлогъэшлэгъонэу, кьауцухъагъэу,
упчлэу ялэр амыухъу маклэп зэрэтлэ-
гъугъэр. Студентхэм кьалохэрэр шлогъэ-
шлэгъонэу ежыри ядэлъ, ахэм яшлэш-
хэри итхыгъэмэ ащигъэфедэжъхъэу
кьыхэкы. Мэщбэшлэ Исхьякь ытхы-
гъэр бэ: тхылъ 80-м ехъу кьыдыгъэкы-
гъах. Джыри ахэм бэ ахигъэхъонэу
тыщэгугъы. Ахэм сяджэмэ сишлэш
кьяслуалэуи кьыхэкыгъ. Мы мафэхъу
Мэщбэшлэ Исхьякь илээс 80 зыщы-
хъурэм анахъэу а темэм сыкышчыуцу
зыкысшлэигоьрагъэр ти Советскэ Со-
юзыштыгъэм икырэ купхъу йэжыб
хэгъэгу клэхэрэм сахэтэу сарыхъэ
зыхъуклэ, итворчествэ тхылъеджэхэр
зэрэфэшагъэхэр слэгъуштыгъэш ары.
А лъэхъаным сэ кьэралыгъо заулэмэ
сачылагъ — Сирием, Польшэм, Вен-
грием, Тыркуем. Тыди тхылъеджэмэ
сачыдэгугъыи зыхъуклэ апэ зигугъу
кьашлырэмэ ащыщыгъэр Мэщбэшлэр
ары. Джащ фэдэу урысыбзэмкэ езгъэ-
джэнхъу Советскэ кьэралыгъом ик-
лэегаджэмэ сахэтэу Варшавэ сыщы-
лагъ. Ащ советскэ литературэм ехы-
лагъэу пчыхъэзэхъахъэр щытшылэ-
щтыгъэх. Едгъаджэхэрэм конференцием

зыкыфагъэхъазырыным пае ти-
кьэралыгъо ис поэтхъу анахъу агу
рихъэрэмэ атхыгъэ стихотворение горэ
кьыхахынышъ, дэгъоу, агу кьаделэу
кьеджэнхъу пшъэрылэ афэтшылъыгъэ.
Мафэ горэм бзылфыгъэ тхьоплэ лъэ-
пэлъэгъо хъы, ныбжэ зэригъэри кьыхъэу,
кьысклэрыхыи, шъабэу кьысылуагъ: «Сэ
лэзшэу сыгу рихъыгъ Мэщбэшлэ Ис-
хьякь ытхыгъэ усэу «Шъузабэхэр»
зыфило-рэр. Сэ сишъхъэгъусэу
заом хэклогатъ. Арышъ, ащ кьыцило-
рэр сэри зэклэ сыгу шышлагъ. Усэм
инахыбэри езбырэу зэгъэшлагъэ. Конфе-
ренциер кьэмысызэ уда-
рениехэр гушылэмэ зра-
тезгъэуцорэм, интона-
циеу сшлэхэрэмэ укъя-
дэлъу сшлэигоьрагъ. Конфе-
ренцием сыкышчыгу-
щылэ зыхъуклэ, непэ кьызнэ-
сыгъэм сыгу шышлэ-
рэр кьысэдэлурэмэ анэз-
гъэсы сшлэигоьру. Нэужым
ар усэм кьеджэнэу кьы-
зырегъажъэм, ынэ шхьон-
тлэ йушхъу, ыгуклэ ыщэ-
чырэр кьызыклэшыхэрэм
яплъаклэ сшъхъащышъо

кьыгъэтэджыгъ. Урыс кьэлэклэ шапхъэ-
ми зыщадэхыхэрэри сщыгъупшэжы-
хи, кьинэу ыльэгъурэр кьызырэлъы-
гъэлэсыгъэм сынэпс кьысшлуигъэ-
кыуагъ, зи сымылоу кьеухыфэ сежагъ.

Етлэнэ конференцием а полъкэ
бзылфыгъэу Лидэ усэу «Шъузабэхэм»
кьызыщеджэм, залым мыгъыгъэ хъулъ-
фыгъи бзылфыгъи зи кьычлэкыгъэп.
Непэ кьызнэсыгъэм а бзылфыгъэм
ымакъэу тхьамыклагъом ытхалэщты-
гъэм конференцием члэсыгъэхэм анэпсэу
кьыгъэкыуагъэр сынэгу клэт. Заом тхьа-
мыклагъоу цыфмэ кьафыхырэр ащ
нэрылэгъу кьышлыщтыгъ. Ащ фэд
дунэе йофыгъошхоу Мэщбэшлэ Исхьякь
ытхыгъэхэм кьащилэтыгъэхэр.

Адыгэ хъум гу зыщылъитэрэ йофы-
гъохэр дунэе йофыгъо ышлын поэтым
елъэкы. Ащ фэдэ лъэк, талант зэригъэм
уимыгъэгущон плэккырэп. Шыпкы-
ба поэтым усэу «Шъузабэхэр» зыфи-
лорэр кьызырэгъэжырэ гушылэхэр:

**Бэдэд шъузабэу дунаим тетыр,
Шъхъэзэкъорыхъэу ащ язэкъуабз,
Шъузабэу шылэр зэрбэдэдэм,
Зэрбэдэдэм сэ сыщыгъуаз.**

Мэщбэшлэ Исхьякь ытхыгъэхэмкэ
заор, ащ иклэгъэстаклохэр ыумыс кьо-
дыхъэу щытэп. Ащ иусэхэмкэ мамыр-

ныгъэр, зэкъошныгъэр кьаухъумэнэу,
дунаим тетыр зэклэ ащ фагъэлоры-
шлэнэу имурад цыфхэм анегъэсы. Ар
кьэзыгъэшпынкъэжырэмэ зыклэ ащыц
усэу «Шъуигугъэ мамыр лыкылоу шъуа-
пэ эрэт» зыфило-рэр. Ащ щетхы:

**Тыгъэм игушлэ плыжыбыбзэ ынэгоу
Кьытфыкыокыгъэишъ, игъогу те-
рэхъ.**

**Дэхагъэр зэклэ, зэклэ ыбгъэгоу
Шъуипчэдыжъ, цыфхэр, шлуклэ
кьэрэжъ.**

**Шъуигугъэ лъагъ, джа зэрэхабзэу,
Зэфагъэ мафэм фэдэу шъэбабзэу.
Мамыр гупсэфыр ренэу шъухэрэт.**

Мамырныгъэр, зэкъошныгъэр дуна-
им кьызырэгъэжырэм дыкыгъоу
лъэпкыгъэу кьызырэгъэжырэм поэтым
егъэ-дахэ, ищытхъу елуатэ, оредышъомэ
арылхъэу игушылэхэр цыфмэ ахетлуп-
щыхъэх. Ахэм зыклэ ащыц тиреспуб-
ликэ мафэ кьэс кьышлорэ, усэу «Ады-
гэхэм» атыхыгъэ оредэу телевидением-
клэ, радиомклэ дунаим тет цыфхэр зэ-
дэлухэрэр. Етлэнэ ахэм ахэбгъэхъон
плэккышът Мэщбэшлэм ытхыгъэхэр
бзабэклэ зэрадэкыгъэу зэрэщытыри
(урысыбзэклэ, инджылызыбзэклэ, фран-
цузыбзэклэ, испаныбзэклэ, нэмышыбзэ-
клэ, тыркубзэклэ, словакыбзэклэ, вен-
грыбзэклэ, тыркубзэклэ, болгарыбзэклэ,
сербыбзэклэ, ермэлыбзэклэ, урымыб-
зэклэ, украинабзэклэ, беларусыбзэклэ).
Ащ икыоу макъэклэ альегъэлэсы ады-
гэхэр мамырныгъэм зэрэфэбанэхэрэр,
ныбджэгъуныгъэ цыф лъэпкэ зэфэшъ-
хъафхэм зэрадырлэр. Ащ Мэщбэшлэ
Исхьякь ыкыуачлэ кьыхегъахъо, ымакъэ
егъэлэшы, ар зэхэзыхырэр мафэ кьэс
нахыбэ мэхъу, адыгэмэ ныбджэгъу
афешлэх, мамырныгъэм фэбэнэнхъу
кьагоуцох.

Мэщбэшлэ Исхьякь иунэ сыдыгъо
уихъагъэми, емызэцъу, мыпшгыжъэу
йоф ешлэ; удэгугъыишлэ цыф йуш,
гъэшлэгъоны, гупшысаклэмэ уахешэ,
творчествэ мыухыжъэу илэм ухегъэла-
жъэ, шлэжъ гъэшлэгъонхъу зыдылгыгъэм
нэлуасэ уафешы: кьышлэжырэр бэдэд,
цыф йушхъу зылулагъэхэр гъунэнчъ.
Ахэр тхылъеджэхэм псынклэу зэрани-
гъэсышхэм ренэу ягупшысэ, охъгэ лы-
ыгъэклогырэп, ухъоппсэнэу щыт,
игупшысаклэи, итхаклэи щысэ зы-
тепхын мыпшгыжъэ лэжъакы.

Имэфэклэ мафэу кьызыхъугъэр непэ
илээс 80 зыщыхъугъэм тыфэгущло гъэ-
хъэгъэ инхъу илэхэм апае, адыгэ куль-
турэм, адыгабзэм кьыхъэу хэхъоны-
гъэшхо зэрафишылгъэр лъэшэу тигуа-
пэ, зэгъэпшэн-зэпэгъэуцужыны, образ-
нэ мэхъанэ илэхъу гушылэхэмкэ, гушылэ
зэпхыгъэ-зэгъусэхэр бэу зэрэхилъхъа-
гъэмкэ лъэшэу тыфэраз. Джыри ащ
гъэхъагъэу илэм бэу зэрэхигъэхъощтым
тихыхъэ тель.

Псауныгъэ пытэ илэу, уасэу тефэрэр
цыфмэ альыгъэу, цыфхэр шыгушлук-
хъу, рыгушхохъу, бэрэ, бэрэ литературэм
пылхэм, адыгэ культурэм йоф дэзы-
шлэхэрэм жьогъэ нэфэу ялэ сшлэигоьру.
Лъэшэу сигопэщт тефэрэм, кьыгъэ-

хъагъэм ялытыгъэу
имэфэклэ хагъэунэ-
фыкылым. Сэ а мэфэ-
кылым тефэу ытхыгъэ-
мэ икырыклэу сахэп-
лэжыгъэ, клэу кьа-
хэгъотэжыгъэри
маклэп. Итхылъхэм
гушылэ щэрыоу, жэб-
зэ зэгъэфэгъэ дахъу
ахэлъыр зэхэсфынэу,
ащ ехылагъэу науч-
нэ йофшлэнхэр стхын-
хъу исхъухъагъ.

**БЛЭГЪОЖЪ
Зулъарин.**

Адыгэ кьэралы-
гъо университе-
тым ипрофессор,
Урысые Федера-
циемрэ Адыгэ Рес-
публикэмрэ на-
укэмкэ ялофы-
шлэшху.

Дипломхэр аратыгъэх

Жьоныгъуаклэм и 25-м Адыгэ Республикэм и Правительствэ зычлэт унэм «Шокл зимылэ пенсие страхованиемкIэ 2010-рэ илъэсым ианыхъ страхователь дэгъу» зыфилоу Урысыем щыклогъэ зэнэкъокъум теклоныгъэ кыщыдзыхыгъэхэм дипломхэр щаратыжыгъэх.

УФ-м ПенсиейхэмкIэ ифонд и Правление итхьаматэу А. Дроздовымрэ ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипашэу Къулэ Аскэрбийрэ зыклэтхъыгъэхэ дипломхэр цыфхэм ИофшIэплэ чIыплэ язытырэ предприятие, организации, шхъэзэкъо предприниматель 16-мэ мэфэкл шIыклэм тетэу зэхачэгъэ зэхыхэм шаритыжыгъэ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Федор Федорко.

ПФР-м мыгъэ апэрэу зехичэгъэ зэнэкъокъум тиеспубликэ ит ИофшIэплэ зэфэхьафхэу 150-рэ хэлэжыагъ. Ахэр куп-купэу гошчыгагъэх. Нэбгырэ 500-м ехъу зылу ИофшIэплэхэм азыфагу анахъ гъэхъгъэшлэхэр кышчагъэлэгъагъэх Пшыжъ Шамсудинэ зипэщэ ОАО-у «Мыекъопэ редукторышI заводым», Сергей Погониныр зилэшхъэтет ЗАО-у «Картонтарэм», Сергей Гусейновым пэщэныгъэ зыдызрихъэрэ ОАО-у «Щэ заводэу «Джаджэм», Тэхьутэмыкьео районимкIэ ООО-у «Газпром-трансгаз-Кубань КЛПУМГ»-м ифилиал.

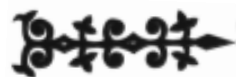
ЯтIонэрэ купым хахъэщтыгъэх нэбгыри 100-м кышчыуагъэхэу 500-м нэс зылу предприятиехэр. А купымкIэ дипломхэр зыфагъэшъошагъэхэм ащыщых ЕмтIыль Зауркыан зипэщэ ОАО-у «Мыекъопэ машинэшI заводыр», Дыбэгъо Сыхатбий пэщэныгъэ зыдызрихъэрэ ЗАО-у «Кошхъэблэ КНМ»-р, Красногвардейскэ районимкIэ КIыкI Долэтбий зитхьамэтэ СПК-у «Колхозэу «Лениныр», Хьабэхъу Аскэр ыгъэлэжыэрэ ООО-у фирмэу «Дортранссервис» зыфилоэрэ.

Нэбгыри 100-м нэс зыгъэлэжыэрэ ИофшIэплэхэм азыфагу теклоныгъэ кышчыдахагъэ Мыекъуапэклэ Вера Березенко ифирмэу «Каштан и К», Шэуджэн районимкIэ Зэфэс Нуралий зитхьамэтэ къэралыгъо унитарнэ предприятиеу ДРСУ «Шэуджэным», а районимкIэ Хьуажэ Аслъан зипэщэ муниципальнэ предприятиеу «Жилкомсервис» зыфилоэрэ, Адыгэкъалэклэ ЩэшIэ Аслъан ифирмэу НПФ ООО-у «Новтэкс» зычлэм.

Шхъэзэкъо предпринимательхэу нэбгырэ заулэмэ ИофшIэплэ язытыхэрэм азыфагу теклоныгъэ предприниматель нэбгыри 4-м кышчыдахагъэ. Ахэм ащыщых Джаджэ районимкIэ Елена Деркачевар, Красногвардейскэ районимкIэ Александр Зайцевыр, Тэхьутэмыкьео районимкIэ Ирина Бердовар.

Конкурсым теклоныгъэ кышчыдзыхыгъэхэу зычлэ къетIуагъэхэм ипIалэм ехьулIэу ыкIи хэукъоныгъэ ямылу персонафицированнэ учетым ехьылIэгъэ документхэр алэклагъэхъэх, игъом ПФР-м ибюджет икьу фэдизэу страховой тынхэр хагъахъэх, шокл зимылэ пенсие страхованием исистемэ зэкIэ ялофышIэхэр щарагъэтхых. Ащ нэмыкIэу клэуххэр зэфэхьысыжхъэ зэхьум кыдалытатагъэх къэралыгъомрэ цыфымрэ зэгъусэхэу пенсиехэм апае мылтыку зэлугъэкIэгъэным ехьылIэгъэ Программэм цыфхэм ИофшIэн язытыхэрэр зэрэхэлэжэхэрэр ыкIи пенсие законодательствэм ехьылIэгъэ тхьаусыхэхэр ялофышIэхэм кызыррамытыхэрэр.

ЕЛБЭШЭ Руслъан.

Юбилеим ехьулIэу

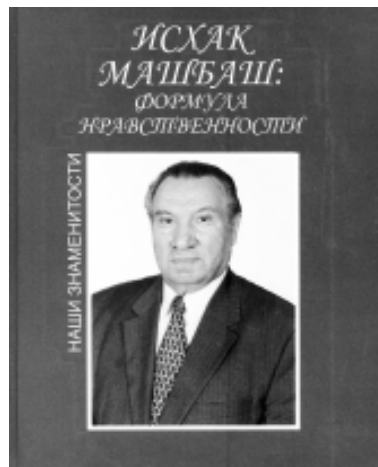

Журналист цIэрылоу ыкIи общественнэ ИофшIэшхоу ХьашлуцIэ Мухьамэд 2001-рэ илъэсым кышчегъэжыагъэу «ТицIыф цIэрылохэр» зыфилорэ серием щыщэу тхылхэр кыдегъэкIых. Ащ хэхьэрэ тхылъ гъэкIэрэклагъэ мы мафэхэм кышаутыгъ. Адыгэ Республикэм, Къэбэртэе-Бэлъкъарым ыкIи Къэрэщэе-Щэрджэсым янароднэ тхаклоу МэщбэшIэ Исхьакъ ар фэгъэхыгъ. ТхэкIо цIэрылор кызыхьугъэ мафэм ехьулIэу Налщык ар кышчидэкIыгъ.

Пэублэ гушыIэр ытхыгъ тхылъыр зэхэзыгъэуцауагъэу ХьашлуцIэ Мухьамэд. Академическэ шIыклэм тетэу тхаклом ытхыгъэхэр кыпчыгъэ узэрэрагъэзэщырэм фэмидэу, узыIэпызыщэрэ къэбар гъэшIэгъонкIэ кырегъажьэ. ИлъэсыбэкIэ узэклэIэбжыкымэ, туристхэу Мухьамэдрэ Исхьакърэ Сирием, Ливан ащылагъэх. А мафэхэр ХьашлуцIэм ыгу къэкIыжыкым.

«А лъэхъаным сэ илъэс 23-рэ сыныбжыгъэ, Исхьакъ илъэс 15-кIэ сэщ нахьыжыгъэ, ау духовнэу зэпэблагъэ тыхьуным пае тыныбжы пэрыохъу кытфэхьугъэп. ТызыгъэгуэмкIыштыгъэрэ зы — адыгэу IэклIыбым щыIэхэр арых. Адыгэхэм талыхьугъэ, къэдгъотыгъэх, тэдэгущылагъ.

Тэ КъокIыплэ Благъэм тызэкIом, илъэситIу хьугъагъэп Израиль Голанскэ лъэгаплэхэр зытэгъагъэхэр. Адыгэу ащ кырафыгъэхэр ялахьылхэу Дамаск ыкIи Мардж-Султан адэхсэм яунэхэм арысыгъэх, приютхэм,

кIэлэцIыкIу унэхэм ачIэсыгъэх. Зыщыпсэуштыгъэхэ чIыгухэм кырафыгъэ адыгэхэм мызэу-мытIоу СССР-м ипашэхэм закыфагъэзагъэ мыщ къэкIожьынхэу. Ау джэуапыр зыгъэ: «Зы дин зыдэшлужьырэ арабхэм язакъоу сьдэуштыгъэ пийм кыфэжыгъэ-нэщтых?»

Турист купым Советскэ Союзым икIыгъэхэу нэбгырэ 20 фэдиз адыгэу хэтыгъ. Ахэм янахьыбэм адыгэм кырыкIуагъэр ашIэщтыгъэп. МакIэ тхьамыклагъэр зыгу езыгъэкIугъэу кытхэтыгъэр. Ау МэщбэшIэ Исхьакъ, ХьадэгъэлIэ Аскэр, драматургэу Шхьаплэжыкыо Хьис, журналистэу Киясэ Чэмал, сэрэ алоу бэрэ адыгэхэм талыкIэщтыгъэ, тэдэгущыIэщтыгъэ. Анахъ гумэкIыштыгъэр МэщбэшIэ Исхьакъ арыгъэ. Ащ сыхьат пчыагъэхэм адыгэхэм кыафиуатэщтыгъэ Кавказым, ащ щыпсэурэ лъэпкъхэм ялитературэ, цыфхэм ящыIэклэ-псэукIэ яхьыллагъэу. А лъэхъаным Исхьакъ иблукнот зыгорэхэр

дитхэщтыгъэх. Ахэр иусакIэхэм етIанэ лъапсэ афэхьугъэх.

IэклIыбым тыкызыкIыжыкым, МэщбэшIэм тильэпкъэгъоу икIыжыгъэхэм ягумэкл фэгъэхыгъэу бэрэ хабзэм зыфитгъэзагъ. Ау «уимылоф земыф» кыраIуагъ. А лъэхъаныр ары усэу «Адыгэхэр» зыфилоэрэ зитхыгъэри, — кышчелэ пэублэм авторым.

Ащ кыкIэлэжыкыоу МэщбэшIэм итворчествэ клэклэу кытегушыIэ, тхэкIо цIэрылохэу Юрий Бондаревым, Виль Ганиевым, СултIэнэ Казбек, Егор Исаевым, Валерий Ганичевым, Валентин Сорокиным юбилярым итворчествэ кыраIуаплэхэрэр кетых.

Ахэм кыкIэлэжыкыоу нахъ тхыгъэ инхэу Сергей Михалковым, Къауфэ Хьачым, Савва Дангуловым, Роберт Рождественскэм, ЩэшIэ Казбекрэ Ергъукыо Шамсэтрэ, ЛъэпцIэрышIэ Хьалидэ, Валентина Твороговым ыкIи нэмыкIхэм ятхыгъэхэр. Ахэм уажджэнкIэ гъэшIэгъонэу, узыIэпашэу гъэпсыгъэх.

Тхылъым дэбгъотэщтых МэщбэшIэм иусэхэр, зэлукIэшхохэм къащилуагъэхэр, интервьюхэр, статьяхэр, Урысыем икыэралыгъо пашэхэм ыкIи зэлашIэрэ нэмыкI цыфхэм Исхьакъ илъэс 75-рэ зэхьум кыфагъэхыгъэ телеграммэхэр. Ахэм ахэтых Владимир Путиныр, Борис Грызловыр, Сергей Мироновыр, Дмитрий Козак, Шэуэмэн Хьазрэт, Къанэкыо Арсен, Сергей Гагаш ыкIи Александр Ткачевыр.

Тхылъыр кыагъэкIэрэклагъэ илъэс зэфэхьафхэм юбилярым тырахыгъэ сурэтхэу ащ кыдэхьагъэхэм.

СИХЪУ Гошчагъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хьугъэу шуагъэ кытэу гъэсэнэгъэ Иофым зэрэфэлажыэхэрэм, кытIэхьухьэрэ ныбжыкIэхэм яегъэджэнрэ япIунрэклэ гъэхьагъэхэр зэрашIыгъэхэм, гурыт еджаплэм егъэджэн-пIуныгъэ Иофыр нахьышIоу шызэхэщэгъэным ялахъ зэрэхашIыхьэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ афагъэшъошагъ:

— **Шхьэлэжыо Зурыет Кимэ ыпхьум**, Тэхьутэмыкьео районимкIэ къуаджэу Пэнэхэс дэт МОУ-у «Гурыт еджаплэу N 7-м» тарихьымрэ общественнознаниемрэклэ икIэлэегъаджэ;

— **ТIэшъу Марьянэ Мэдин ыпхьум**, Тэхьутэмыкьео районимкIэ къуаджэу Афыпсыпэ дэт МОУ-у «Гурыт еджаплэу N 4-м» тарихьымрэ общественнознаниемрэклэ икIэлэегъаджэ;

— **ЛIыбзыу Саньет Болэт ыпхьум**, Тэхьутэмыкьео районимкIэ поселкэу Яблоновскэм дэт МОУ-у «Гурыт еджаплэу N 15-м» тарихьымрэ общественнознаниемрэклэ икIэлэегъаджэ.

МВД-м къеты

Жьоныгъуаклэм и 16-м кышчыуагъэу и 23-м нэс Адыгеим бзэджэшIэгъи 170-рэ щызэрахьагъэу МВД-м ыгъэунэфыгъ. Ахэм ащыщэу гъогогъуи 7 цыфхэм жьобж хьылгъэхэр атырашагъэх, 3 ахьунклагъэх, гъогогъу 43-рэ тыгъуагъэх, хьоршэрыгъэкIэ зэрагъэпцIагъэхэр гъогогъуи 10, наркотикхэм япхыгъэр бзэджэшIэгъи 4, экономикэм ылъэныкьокIэ 12. А уахътэм Адыгеим игъогухэм хьугъэ-шIэгъи 9 атэхьухьагъ, ахэм нэбгыри 2 ахэкIодагъ, 9-мэ жьобж зэфэхьафхэр атешагъэхэ хьугъэ, нэбгырэ 76-рэ ешъуагъэу рулым клэрысхэу къаубытыгъ.

Мыекъуапэ иурамэу Чкаловым ыцIэ зыхьыэрэмэ Пионерскэмрэ зыщызэхэкIыхэрэм дэжэ клэлэ зихэхъогъухэм соговэ телефонхэр ащытезыхыгъэхэр чэщ-зымафэклэ полицием иИофышIэхэм къаубытыгъэх. Ахэр мы къэлэ дэдэм шэпсэх, зым илъэс 20, адрэм 13 ыныбжы. Нахьыжыкым нахьыпэклI ащ фэдэ бзэджэшIагъэхэр зрихьагъэхэу гъогогъуитIо судым илоф зехыфьгъ. Арышъ, джы хьапс кышхьынкIэ енгъугъэу.

Жьоныгъуаклэм и 16-м Мыекъуапэ и ОВД иИофышIэхэм наркотикхэм япхыгъэ оперативнэ-лтыхьон Иофтхьабзэу зрахьагъэхэм шуагъэ къатыгъ. Урамэу Железнодорожнэм щыпсэурэ хьулыфьгъэу илъэс 33-рэ зыныбжыкым иунэ Iушхъэ килограмм-

мрэ Iушхъэ гъэгъугъэм хашIыкIыгъэ псы зэхэгъэкIухьэгъэ литри 3-рэ кырагъотагъэх. Мы Иофым изэхэфын макIо.

Автомобиль лъапIэхэр хьоршэрыгъэкIэ кызыррэзыIэклагъэхьэхэрэм япхыгъэ бзэджэшIагъэхэм япчъагъэ, гухэкIыми, кышчыкIэрэп. НахьыбэрэмкIэ ежэ транспортыр зыхэхэм ямысагъэ ащ хэлъ. Джырэблагъэ илъэс 40 зыныбжы хьулыфьгъытIоу Мыекъуапэ ыкIи къуаджэу Улапэ ащыпсэухэрэм яфитыныгъэхэр кызыушыхьатыр тхылъ нэпцIхэр ашIыхи автомобилэу «Порш-Кайеныр» кызылэклагъэхьагъ. Ар Мыекъуапэ щыпсэурэ хьулыфьгъэу илъэс 27-рэ зыныбжыкым итранспорти. Нэужым кызыррэчIэщыгъэмкIэ, автомобилым ибысым къетыгъожыгъытIум

язырэм цыхъэ зэрэфышIырэр кызыушыхьатырэ (доверенность) тхылъ нахьыпэклэ фигъэпсыгъагъ. Ары бзэджапIэхэм кызыфагъэфэдагъэр. АР-м и МВД и УБЭП мы Иофым изэхэфын лъэгъэкIуатэ.

Кошхъэблэ районим ит пансионатым щыпсэурэ хьулыфьгъэу илъэс 85-рэ зыныбжыкым къетыгъуагъэр Кошхъэблэ ыкIи Шэуджэн районхэмкIэ ОВД-м иИофышIэхэм псынклэу кыхагъэщыгъ. Ащ илэпшIэсыхьат, идокументхэр ыкIи сомэ мин 26-у ыгъэтIылыгъагъэр зыштагъэр селоу Натырыбье щыцбзылфьгъэу ежэ пансионатым Иоф щызышIэрэр ары. Ар ибзэджэшIагъэ еуцолэжыкыгъ, ытыгъугъэм кырыгъэгъэзэжыгъ.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иящэ-нэрэ зэхэсыгъо 2011-рэ илъэсым жьоныгъуаклэм и 31-м шыIэщт.

Зэхэсыгъом зыщахэплэщт Иофыгъохэм мы кыкIэлэжыкыохэрэр ахагъэхьагъэх: законопроектэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ибюджет ехьыллагъ» зыфилоэрэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхыгъэм» ятIонэрэу хэлплэгъэныр; законопроектхэу «Сабыим ифитыныгъэхэм якъэгъэгъунэклэ уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щыIэм ехьыллагъ» зыфилоэрэм, Адыгэ Республикэм изаконхэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат истатус ехьыллагъ», «Транспорт хэбзэлахьым ехьыллагъ», «Адыгэ Республикэм машIом зыкышчэмыгъэ-штэгъэным ехьыллагъ», «Патентыр яIэубытышIэу унэ предпринимательхэм кызырыкIо шIыклэм тетэу хэбзэлахьхэр зэралахьэр шIыклэм ехьыллагъ», «Гъэсэнэгъэм ехьыллагъ», «Сабыим ифитыныгъэхэм якъэухьумэнкIэ Иофтхьэбзэ заулэу зэрахьэхэрэм яхьыллагъ», «Унагъор, ныр, тыр, клэлэ-цыкIулхэр къэухьумэгъэнхэм ехьыллагъ», «Къэралыгъом сатыу ИофшIэным гъунэ зэрэлъифырымкIэ Адыгэ Республикэм икыэралыгъо хабзэ иорганхэм яполномочиехэр кыдэлъытэгъэнхэм ехьыллагъ» зыфилохэрэм зэхьокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм афэгъэхыгъэхэм» апэрэу ахэлплэгъэныр ыкIи нэмыкI Иофыгъохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м зэхэсыгъохэр зыщызэхэщэрэ Залышхоу хэтым сыхьатыр 11.00-м зэхэсыгъор щаублэщт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Федор ФЕДОРКО

ТИЗЭДЭГУШЫНЭГЪУХЭР

(Къызыкълэыкълорэр
жьоныгуаклэм и 21-м
къыдэжыгэм ит).

Юфыгъор Шъачэ епхыгъэ фэдэу, ар Западым егъэлорышэу зылохэрэр шылэх. Ау ащ нахь куоу, нахь зэхэубытагъэу уеплын фае. Джьыри къэсэложы, Шъачэ Олимпиадэр щашлынэу кыхахыным ыпэкли мы кьалэр зытетыр адыгэ чыгоу зэрэщытым, я XIX-рэ лэ-шлэгъум Темыр Кавказым щыпсэурэ лъэпкхэр (анахъу адыгэхэр) Тьркуем зэриклыжыгъэхэм, ащ епхыгъэ шлэжыр зыгъэфедэрэ политическэ кьуачлэхэр зэрэщылэхэм татэгущылу хьугъэ.

Ау, шыпкхэр пшошмэ, зыгорэм епхыгъэу Юфыгъом нахьбэрэм зыкьилэтэу мэху. Ащ фэдэу 2005-рэ ильэсым Къыблэ федеральнэ шьолбырым ипашэ игуадзэу Оденчук кьылуагъ Адыгеим республикэ статусыр ыкыжыгъээн фаеу. Ащ обществэм бырсыр кыкхилъхьагъ, цыфхэм ар адагъэп. Чиновникым игушылэ лъэпкым шьхаклоу илэр ыгу кыгъэклыжыгъэ. Ащ ыуж «Черкес конгрессыр» шылэ зыхуугъэр. Ар лъэпкым зыкыухьумэжыным пашэ зэхашагъ. Хэтрэ лъэпкы итарихь хэплъэжы, ащ зыфигъэзэн фит, анахъу ар геноцид зэрэшылэлагъэу е лыгъэклэ ичлыгу рафыгъэ зыхууклэ. Къэбарэу кьэжэрэм лъэпкым изэхэшылкы зыкырегъэлэты. Арышъ, Шъачэ илоф лъэпкэ зэхашлэм зыкыыригъэлэтыгъ. Сыда плэмэ Шъачэ адыгэ лъэпкым, ар зылуыгъэ хылушъом, адыгэхэм кыахуулэгъэ тхьамыклэгъошхом ятамыгъэу мэху.

Сыдэу щытми, Шъачэ цыфхэм янэплэгъэу кызырешлэлагъ, дунэе сообществэм зыкыфигъэзагъ. Арышъ, кыбгурылонэу, зэхэфыгъэу, адыгэ лъэпкымкли, кьэралыгъомкли мэхьанэ илэу хабзэм унашъо ышлын фае.

Мы Юфым геноцидым емыпхыгъэу утегушылэн плъэклышт, ау географии картым кьэралыгъо псау инагъэклэ Бельгием е Португалием фэдизу зэрэтеклодыкыгъэр, ар зэрэщымылэжыр нафэ. Ащ кыхэклэу непэ укьэралыгъомэ, зыпари умылоу ушысынэу хьурэп. Евразиир пштэмэ, адыгэ лъэпкэ закьор ары ащ тетэу агъэклодыгъэр. Картэм «хыкьумэ» цыклухэр кытенагъэх нылэп. Арышъ, ар зышлэгъэ пачыкхэгъум кыкылэлыклогъэ пашцэхэм зыгорэ алон фаеу мэху.

— **Олимпиадэр Шъачэ щашлынэу кызырэхыхыгъэр, уфай-уфэмыем, адыгэхэмкли, кьэралыгъомкли тарихыным епхыгъэ тамыгъэ мэху. Ильэси 150-клэ узэкклэбэжымэ, хылушъоу лъэпкым икыжыкыплэ фэхуи зылулодагъэм джы Олимпиадэ щашлынэу хьугъэ. Ащ епхыгъэу лъэпкым итарихь утегушылэнэу мэху.**

— Ары, шыпкхэр плон уфимыгъэу зман кыхьэ кьуагъэ. Джы шыпкхэр плон фаеу уахътэ кьэклуагъ. Зы бгъумклэ, шыпкхэр кыамыгъэлон плъэклышт, ау Юфым дунэе общественностыр шыгуауэ, арышъ, зыгорэ кьэплон фаеу мэху. Юфтхьэбзитлоу сызыхэлэ-

жыагъэхэм адыгэ лъэпкым геноцидэу рашыллагъэм Шъачэ епхыгъэу ащытегушылагъэх. Мы чыплэм кышыслонэу сыфай МГИМО-м щыклуагъэми, Общественнэ палатэм щызэхашагъэми Мыекьуапэ икыгъэу Москва Юф шызышлэрэ Нэшъульэщэ Наимэ кызырешыгушылагъэр, Кавказым итарихь, инепэрэ щылаклэ епхыгъэ Юфыгъохэмклэ тарихьлэжыкхэм ыкли политикхэм ар упчлэжыгъэу ашлы. Юфыгъомклэ ащ иеплэыклэхэм мэхьанэ араты. Ащ идокладхэр зэлуклэхэм пэублэ докладхэу ащыщытыгъэх.

Общественнэ палатэм Наимэ кышышлыгъэ докладыр саугъэтхэм афэгъэхьыгъагъ. Кавказ заом ильэхьан тичлыгу лыыр шызыгъэчъэгъэ дзэпащэхэм ясаугъэтхэр джы Кавка-

хьащхыныр, джыри икларыклэу тхьамыклагъор ыгу кьэбгъэклыжыныр ары.

— Ары, бзэджашлэхэм, уклэклохэм саугъэт афагъэуцурэп. Уклэклоу, психопатэу Засс фэбгъэуцунэу тефэрэп. Ащ фэд дзэпащэу Романовыри. Засс зэрэбзэджэшлагъэр гьэнэфагъэ, ау тикъушъхьэхэм (Михайлово-Афонскэ монастырым) дэжэ зисаугъэт агъэуцугъэ Романовым ащ нахьыбэжъэуи жьалымыгъэ зэрихьагъ. Сыда плэмэ заом иаужыр ильэситлум ар дзэ псаум ипэшагъ. Ащи, Пшызэ шьолтыр шылэ дзэм ипэшагъэу генералэу Евдокимовым ябзэджэшлагъэхэр рапортхэм арытхагъэх.

— **Адэ саугъэтыр Краснодар щашыгъэмэ, Мы-**

Заом икылуххэмрэ непэрэ мафэмрэ

зым зэрэшагъэуцухэрэр емыклушхоу зэрэщытым игъэклогъэу ар кытегушылагъ. Лъэшэу ашлогъэшлэгъонэу ащ едэлугъэх. Докладым пыздагъэу кьэгущылагъэхэм зэкълэми Наимэ иеплэыклэхэм адырагъэштагъ, саугъэтэу цыфхэм зэмызэгъыныгъэ кьахэзылхьэхэрэр шылэнхэу шытэп. Кавказым цыфхэр зэрэлыгъунхэ амылэклуу зышлыр саугъэтхэр итынхэу шытэп, урысыдзэм игенералхэм ясаугъэтхэр Кавказым щыбгъэуцунхэр емыклушху — джаш фэдэ гупшысэхэм зэлуклэм хэлэжыагъэхэр кьафэклуагъэх.

— **Ащ уегупшысэмэ, гъэшлэгъоны. Адыгэ чыгоу пачыкхэм ыштагъэхэм урысым нэмыкы лъэпкэ арымысым фэдэу дзэпащэхэм ясаугъэтхэр арагъэуцох. Клодыпэным нагъэсыгъэ лъэпкым а тхьамыклагъор шагъэгъупшэным ычлыплэклэ, «джары шъузыгъэклогъэхэр» алорэм фэдэу саугъэтхэр агъэуцух. Саугъэтхэм мэхьанэшхо ял цыфхэм язэхэшлыкы, ядунэлэгъуклэ зыфэдэщтымклэ. Чыплэу лъэпкэу теклуагъэри зытеклуагъэри зыщыпсэхэрэм теклуагъэм исаугъэт щыбгъэуцуным кыкылырэр удэ-**

екъуапэ е Фэдэ дэхэр ащ пэуцужыныгъэу фитыныгъэ яла?

— Тыдэ щыпсэурэ адыгэри ащ пэуцужыныгъэу ыльэклышт. Сыда плэмэ ар зыгъэуцурэм законыр еукъо, Конституциеми пэшлукло. Бзэджашлэм саугъэт фэбгъэуцунэу шытэп. Тэ тыкызытеклыгъэхэр загъэклогъэхэм, зырафыгъэхэм ильэси 147-рэ нылэп тешлагъэр. Цыф бэгъашлэм ильэси 120-ри егъашлэ. Арышъ, тарихь шапхэмклэ укьэклэлэн хьумэ, хьугъэ-шлагъэм бэп тешлагъэр.

— **Етланэ заор зауыхыгъэм адыгэм итхьамыклагъо щыухыгъэ хьугъэп, ащ ыуж икыжыкыштыр зежъыжыгъэр, псым зыхэклогдагъэр, хымэ кьэралыгъохэм зарылыхьагъэр, зарыклогдагъэр. Арышъ, хьугъэшлэгъэ тхьамыклагъом бэп тешлагъэр.**

— Ары, заор официалнэу зауыхыгъэр 1864-рэ ильэсым жьоныгуаклэм и 21-р ары. Ау ащ етлани тхьамыклагъор ухыгъэ щыхьугъэп, адыгэхэм якынлэгъэу етлани бэрэ лыклогдагъ. Ау гъэшлэгъоныр адыгэхэм кьарашыллэгъэ заоу жьалымыгъэшхо зыщызрэхьагъэм ыуж мэээ зытлу тешлагъэу, шышъхьэлум, Европэм ихэгъэгу 16 Женевэ щызэлуклэхи (Урысыери ахэгъэу) а I-рэ Дунэе Зэзэгъыныгъэм (Конвен-

цием) шыкълэтхагъэх. Заом жьалымыгъэ зыхэлъ шыкълэхэр нахь маклэу щыгъэфедэгъэнхэм ар ехьыллэгъагъ. Лыгъэчъэ заоу зичлыгу ис лъэпкым рашыллагъэм, жьалымыгъэшхо урысыдзэм зыщызэрихьагъэм ыуж ащ фэдэ Зэзэгъыныгъэм зэдыкълэтхагъэх. Ау адыгэ лъэпкым кьэхуулэгъэщтыр кьэхуулэгъэхэагъ. Конвенцием лыапсэ фэхуугъ зао зэпшыллагъэм гуклэгъум ыльэныкьоклэ фитыныгъэу илэхэр кьыдэлъытэгъэнхэу. Ахэм етланэ кьаклэлыклуагъ геноцидым ехьыллэгъэ Зэзэгъыныгъэр.

Цыфхэм заом члэнэгъэшхо зэрэщашлырэм а лъэхьаным а хэгъэгу 16-мэ япашэхэр егупшысагъэх. Ау а Дунэе зэлуклэгъур Кавказ заом паеп зыклашыгъагъэр. 1853 — 1856-рэ

Етланэ цыфхэр кьэзыгъэбырсырхэрэр охьтэ гьэнэфагъэ тешлэ кьэс автономиехэр щымылэжыныгъэу кызыралоуэр ары. 2003-рэ ильэсым кьэралыгъо гъэпсыклэ зилэ лъэпкхэр щымылэжыкхэ ашыхэу кырагъэжыагъ. Федерациеми ит субъект инхэм лъэпкэ цыклухэм яавтономиехэр ахагъэхьажыгъэу аублагъ. Автономиехэу Коми-Пермятскэ, Таймырскэ ыкли Эвенкийскэ, Усть-Ордынскэ, Агинскэ, Бурятскэ автоном округхэр щымылэжыгъэу хьугъэ. 2005-рэ ильэсым Адыгеим автономиеу илэр темыфэу алыты, лъэпкым имэхьанэ агъэцлыклоу лъэбэкьу гьэнэфагъэхэр кьэралыгъо пашцэхэм ашыгъ. А лъэбэкьухэм кьаклэлыклонэу щытыгъ Адыгеир краим хэхьажыныгъэу. Лъэпкыр а Юфым пэуцужыгъ, ау пашцэхэм кьагурылонэу фаехэп урыс субъектым епшлэмэ хьуштыр лъэпкэ субъектым епхыллэн зэрэмылэклыштыр. Зымклэ дэгъур адрэмклэ хьурэп. Ащ тетэу Шъачэ епхыгъэ Юфыгъом зыкьилэтыгъ. А зэпстэумэ ягугъу «Лэнэ хьураеми» конференциеми ягугъу кьащышлыгъ.

— **Кьыодэлугъэха, узэхыхыгъа?**

— Сэ кызырэсшлэшлыгъэмклэ, сызэхыхыгъ, сакьыгурылуагъ. Кленэклалгъэ зыхэлъ гушылэ зыми кылуагъэп. Кавказым фэгъэхыгъэу тхэхэрэр мыщ бэу шылагъэх. Ахэм кызыдрагъэштагъэу кысисшлэшлыгъ. Гъэшлэгъонэу кьэгущылагъ Кавказым фэгъэхыгъэу тхэрэ журналистэу Константин Казениныр. Адыгэхэр зэриклыжыгъэхэм ехьыллагъэу доклад дэгъухэр кьашлыгъэх Москва щыщ политологхэм, тарихьлэжыкхэм.

Адыгэхэм кьарашыллэгъэ геноцидым ехьыллагъэу яшлэшэу кьыралогыкыгъэхэр зтефагъэх, ар правэм епхыгъэ хьугъэ-шлагъэу зэрэщытыр кьауагъ. Ау, сэ сишлэшлыклэ, ар псынклэу зэшлэхыгъэ хьун Юфыгъон. Непэ тызыдэлэжыэн фаер тильэпкыгъэу рафыгъэхэм кьатеклыгъэхэм якъэгъэзэжы, кьэклогъыгъэхэр тшыщ хьунхэмклэ кьэралыгъор лэпылэгъу кызырафэхуштыр ары. 1967-рэ ильэсым Израиль Кунейтрэ (Сирием щыщ район) зештэм, адыгэу ащ исыгъэхэм СССР-м кьэклогъыныгъэу зыфагъэзэгъагъ. Ау кьафадегъагъэп. Джы дунаим изытет кьыдэплэтытэмэ, а зэпстэуми икларыклэу кьагъэзэжыныгъэ алыэклышт. Ау тэ тиреспубликэ адыгэхэр зыщыпсэурэ кьэралыгъохэм зафигъэзэн, адэгущылын ыльэклыштэп. Тильэпкыгъэхэм афэгумэклын фаер кьэралыгъошхоу тызыщыпсэурэм ипашцэхэр арых нылэп. Тэ тиреспубликэ пашцэхэм шлу ашлэнэу сьд фэдизу фаехэми, а Юфыгъом изэшлэхын апшъэ ифэштэп.

— **Самир, узыхэлэжыгъэ юфтхьабзэхэр ежыжырэу зэхэшагъэхэ хьугъэха?**

— Хьау, ахэр ежы-ежырэу кьэхуыгъэхэп. А Юфтхьабзэхэм язэхэщэн Грузииер адыгэ лъэпкхэм «кьафэгумэклу» зызэришлырэм епхыгъ. Егъашлэми адыгэхэм кьарыклуагъэм зыпари ыгъэгумэклыгъэп. Джы ошлэдэмышлэу грузинхэр лъэшэу кьытфэгумэклыхэу кьычлэкыгъ.

— **Тхьауегъэпсэу.**
СИХЪУ Гоцнагъу.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкырэр:
Адыгэ Республикэм
лэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жьу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьаIэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шъхьаIэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслъан

Редактор
шъхьаIэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретары
ХЪУРМЭ Хъусен

ПшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретары
НЭПШЭКЪУЙ
Заур

Редакциер
зидшыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьаIэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шланI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Зышыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4285
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1452

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗышыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

«АДЫГЭ МАКЪЭМ» ИПЧЫХЪЭЗЭХАХЪЭ ИПЭГЪОКИ

Шъукъеблагъэх, шъухэлажъ!

Адыгеим иэстрадэ «ижъуагъохэр» рес-
публикэ гъээтэу «Адыгэ макъэм»
ипчыхъэзэхыхъэу мэкъуогъум и 7-м
Мыекъуапэ щыклоштым хэлэжъэщтых.
Тиартист цIэрылохэм цIыфмэ агу
рихьырэ ордэхэр къалоштых. Зэхыхэм
къыхахьрэ ахъщэмкIэ зигъот макIэхэм,
унэгъо Iужьухэм, нэжъ-Iужьхэм
«Адыгэ макъэм» къафыратхыкIышт.

Адыгэ Республикэм и
Къэралыгъо филармоние
концертыр щызэхашъэщт.
Пщынаоу ЛIыбзыу Ас-
лъан, ордэлохэу Нэчэс
Анжеликэ, Дзыбэ Мыхъа-
мэт, Эльдэрэ Айдэмыр,
Быштэкъо Азэма, нэ-
мыкIэхэу гуцылэгъу тызы-
фэхъугъэмэ «Адыгэ ма-
къэм» ипчыхъэзэхыхъэ
ягуапэу зэрэхэлэжъэщт-
хэр къыталуагъ.

Урысыем инароднэ артистэу,
Абхъазым изаслуженнэ арти-
стэу Кукэнэ Муратэ иконцертхэр
АР-м и Къэралыгъо филармоние
щыкIуагъэх. ЗэлъашIэрэ арти-
стыр республикэм и Лэпкъ му-

зей ныбжьыкIэхэм ащылуагъ,
упчIэу къыфагъэзагъэхэм джэуап
зэгъэкIугъэхэр аритыжыгъэх.

Кукэнэ Муратэ кинофильмэ-
хэм, спектаклэхэм ахэлажъэзэ
къащишыгъэ ролхэм къагету-

щылагъ, гитарэм къеозэ ордэхэр
къылуагъэх. Непэ ар зэлъашIэ-
рэ артист, ау театрэм зыфигъэ-
сэным фэшI гъогу кыинэу зэпи-
чыгъэр зыфэдызыр ныбжьыкIэ-
мэ икыоу ашIэрэп. Ар къыди-

лэытэзэ, Мыекъуапэ, Краснодар,
Ленинград зэращеджагъэм узы-
Iэпищэу Муратэ къагетушIагъ.

— «Адыгэ макъэм» ипчыхъэ-
зэхыхъэ нэбгырабэ къекIуалIэ
сшIоигъу, — еIо Кукэнэ Мура-
тэ. — Анахъэу ныбжьыкIэхэм
саяжъшт. Ахэр арых тиадыгабзи,
тишэн-хабзэхэри лъызыгъэкIо-
тэштхэр. Адыгеим ордэло дэ-
гъухэр иIэх, уахъопсэнэу щыт.
«Адыгэ макъэм» ипчыхъэзэхы-
хъэхэр заулэрэ зесцагъэх. Тиар-
тистхэр ягуапэу зэрэхэлажъэхэ-
рэм, тилъэпкъ икультурэ къызэ-
ралэтырэм сагъэгъушIо.

Урысыемрэ Абхъазымрэ яза-
служеннэ артисткэу, Адыгеим
инароднэ артисткэу Нэхэ Тэмарэ
«Адыгэ макъэм» ипчыхъэзэхыхъэ
ехъулIэу ордэдыкIэ тыритхэ шIо-
игъу. Лэпкъ гъээтэу зэхищэ-
рэ концертыр гъэшIэгъоны хъушт.
Адыгабзэм ехъылIэгъэ къэбар-
хэр щызэхыхъыштых. Типчыхъэзэ-
хыхъэ шъукъетэгъэблагъэ.

Сурэтым итыр: «Адыгэ ма-
къэм» ипчыхъэзэхыхъэ зезы-
щэшт артист цIэрылоу Кукэ-
нэ Мурат.

ТРАДИЦИОННЭ УШУР. ДУНАИМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Тибыракъ Тайвань шагъэббыбэтагъ

Традиционнэ ушумкIэ дунэе зэнэкъокъоу Тайвань
щыкIуагъэм Адыгэ Республикэм ибэнакIохэм дышъэ
медалищ, тыжыныу 5, джэрзэу 4 къыцахыгъ. Ти-
спортсменхэм гъэхъагъэу ашыгъэр Адыгэ Республи-
кэр илээс 20 зэрэхъурэм фагъэхьы.

— Хэгъэгъу 22-мэ ялIыкIохэр
медальхэм афэбэнагъэх. АР-м
гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ
и Министерствэ и СДЮСШОР
зыщызыгъэсэрэ ныбжьыкIэхэу
Иван Шевченкэм, СтIашгу Ис-
лъам, Ирина Салминам, Ирина
Сорокинам, Ульяна Канатовам,
Нисредин Разахановым, Хъат-
хъохъу Адам, Юрий Канатовым
хэгъэгъу, дунэе зэнэкъокъухэм ме-
дальхэр къацахыхъэхэу зэп къызэ-
рэхэкIыгъэр. Тренер-кIэлэгъа-
джэу Владимир Васильченкэр
тибэнакIохэм япашэу ухъазыры-
ныгъэ дэгъу Тайвань къышагъэ-
лэгъуагъ.

Сыхъатыр 9-м къыщыубла-
гъэу 20-м нэс спортсменхэр зэнэ-
къокъуштыгъэх. Лэшэу зэрэфа-
бэр тибэнакIохэм къагуаошты-
гъэми, гуетныгъэ ин къызыха-
гъэфагъ. Тайвань и спортсменхэр

якъулайныгъэкIэ зэкIэми къахэ-
щыштыгъэх. Адыгэ Республи-
кэм икIыгъэхэ СтIашгу Ислъам,
Иван Шевченкэм, Юрий Канато-
вым апэрэ чIыплэхэр къыдахы-
гъэх. Чатэр ылыгъэу СтIашгу Ис-
лъам янэкъокъугъ. Юрий Кана-
товыр ыльакомэ пытэу атетэу
икъулайныгъэ ыушлэгъу. «Ко-
учи» зыфалорэм яхыщыр зэря-
нэкъокъугъэр.

Ушум хэхъэрэ нэмыкI зэлукIэ-
гъухэм ятIонэрэ чIыплэхэр къа-
щыдзызыгъэхэр: СтIашгу Ис-
лъам, Салмина Ирина, Канатов
Юрий. Канатова Ульянэ тIогъо-
гогъо тыжын медалыр къыфа-
гъэшъошагъ.

Джэрз медалхэр Хъатхъохъу
Адамэ, Юрий Канатовым, Нис-
редин Разахановым, Ирина Со-
рокинам къахыгъэх. «Шуайц-
зя», «лэйтэй» зыфиохэрэмкIэ,

Iашэр алыгъэу якъулайныгъэ къа-
гъэлэгъонымкIэ тиспортсмен-
хэм хагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр
къыдахыгъэх.

ТибэнакIохэм медальхэр,
щытхэу тхыльхэр къазыраты-
жыхэм ыуж спортымкIэ унэ-
шхоу зэнэкъокъур зыщыкIуагъэм
Адыгэ Республикэм икъэралы-
гъо быракъ шагъэббыбэтагъ, нэ-
пэеплэ сурэтхэр атырахыгъэх.

— Урысыем ихэшыпыкIыгъэ
командэ бэнэкIо 30 хэтыгъэр. А
пчъагъэм щыцэу 9-р Адыгеим
икIыгъагъ. Гъогу тыхъаным
фэшI Iэпылэгъу къытфэхъугъэмэ
гъунэ имыIэу тафэраз, гъээтэу-
кIи «тхъашъуегъэпсэу» ятIожы
тшIоигъу, — еIо Владимир Ва-
сильченкэм.

Адыгэ Республикэм и Премь-
ер-министрэ игуадзэу Алексей
Петрусенкэр, АР-м физкульту-
рэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Коми-
тет итхъаматэу Хъасанэкъо Му-
рат, АР-м гъэсэнэгъэмрэ шIэны-
гъэмрэкIэ и Министерствэ и
СДЮСШОР идиректорэу Хъа-
кIэмыз Аслъан традиционнэ
ушумкIэ Иофхэр нахышIоу зэхэ-
щэгъэнхэм зэгъусэхэу хэлажъэх,
тренерхэм яшIуагъэ арагъэкIы.

Тиспортсменхэм спонсор афэ-
хъугъэх Парламентым и депута-
тэу Сапый Вячеслав, предпри-

нимательхэу Шъхъашэкъо Бай-
зэт, Бернардас Пилипайтис, Алы-
бэрд Налбий.

Адыгеим ушумкIэ ибэнакIохэр
Тайвань къызекIыжыыхэм ыуж
загъэпсэфынэу игъо имыфэхэу
Ростов-на-Дону кIуагъэх. Къалэу
Аксаи Урысыем изэнэкъокъоу
щызэхашагъэхэм тиспортсмен 30
ахэлэжъагъ. ЯухъазырыныгъэкIэ
къахэщыгъэхэр Европэм изэлукIэ-
гъухэу Италием мыгъэ щыклош-
хэм ащыбэнэщтых.

Урысыем ихэшыпыкIыгъэ
командэ аштагъэхэр: СтIашгу Ис-
лъам, Роберт Мирзоян, Алек-
сандр Леонович, Татьяна Буклей,
Армен Норсоян, ЕльэшыIэ Ис-
лъам.

Тренер-кIэлэгъагъэхэу Бат-
мэн Юрэ, НэмытIэкъо Аскэр,
Армен Норсоян, Владимир Ва-
сильченкэм тыныбжьыкIэхэр хэ-
гъэгъу ыкIи дунэе зэнэкъокъухэм
дэгъоу афагъэхъазырых, ащ пае
тафэраз. Адыгэ Республикэр
илээс 20 зэрэхъурэм ехъулIэу тра-
диционнэ ушумкIэ зэнэкъокъу
гъэшIэгъонхэр Мыекъуапэ зэрэ-
щызэхашэщтхэм Владимир Ва-
сильченкэм тыщигъэгъозагъ.

Сурэтым итхэр: Адыгэ Рес-
публикэм илIыкIохэу Тайвань
щыкIогъэ дунэе зэнэкъокъум
хэлэжъагъэхэр.

КIэлэцIыкIу футболыр

Тэхъутэмыкъуаехэр апэрэх

Урысыем футболымкIэ иклубэу «Шъо Iэгъаом» изэ-
нэкъокъу тиреспубликэ щэкIо. КIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ
спорт еджапIэмэ защызыгъасэхэрэр апэрэ чIыплэхэм
афэбанэх.

2000 — 2001-рэ илээсхэм
къэхъугъэ кIалэхэр тыгъуасэ
республикэ стадионэу «Юно-
стым» щызэлукIагъэх. Тэхъутэ-
мыкъое ыкIи Мыекъопэ район-
хэм якомандэхэр финалым щы-
зедешагъэх. ЗэлукIэгъу уахътэр
1:1-у аухыгъ, пенальтикIэ 4:3-у
тэхъутэмыкъуаехэр текIуагъэх,
тренерыр Ахэджэго Алым.

Мыекъопэ районым икомандэ
Юрий Фомичевым егъасэ.

Ящэнэрэ чIыплэм икыдэхын
щызэлукIагъэх Адыгэкъалэрэ
Кошхъэблэ районимрэ яфут-
болистхэр. ЕшIэгъу уахътэр
1:1-у аухыгъ, пенальтикIэ 4:3-у
Адыгэкъалэ ифутболистхэм
ящэнэрэ чIыплэр ахыгъ, трене-
рыр Тхьаркъохъо Мурат.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбий.